

Behalve al die Gierzwaluwen zagen we nog: 2 Boomvalken, 5 Blauwe reigers, 14 Regenwulpen, 16 Kieviten, 2 Zomertortels en 40 Boerenzwaluwen. Waarom zou een mens eigenlijk naar Falsterbo gaan? Groeten, Jelle

Van: *Hein Verkade*

Verzonden: *dinsdag 10 augustus 2004 14:20:27*

Onderwerp: *Zwarte Wouw*

Hallo allemaal,

Om 12.30 belde Dick op met de mededeling dat er over zijn huis een Zwarte Wouw laag overvloog richting zuid.

Dus naar boven gestoven en ja hoor daar

kwam die aan over de Bronckhorststraat!

Heb daarna de waarnemers die zuidelijker wonen geprobeerd te bellen, alleen Gijs bleek thuis.

Dick bedankt voor de snelle actie, bellen heeft best zin zoals jullie zien!

groetjes Hein

Van: *Dineke Kistemaker*

Verzonden: *woensdag 11 augustus 2004 15:31:40*

Onderwerp: *Starrevaart*

Hallo allemaal,

vandaag ben ik naar de Starrevaart geweest (9.30 tot 13.00 uur) en heb de drie porseleinhoentjes prachtig gezien. Daar kwam ik Luuk Punt ook tegen.

Hij heeft al een prachtig verslag gemaakt, dus leek het mij overbodig om dit nog eens opnieuw te doen. Ik heb

alleen de IJsvogel niet gezien, maar wel nog een

Casarca, een kleine Zilverreiger, een grote groep

Lepelaars, een grote groep Goudplevieren, Karekiet,

Rietzanger en een Baardman (alleen gehoord). Toen ik later terug kwam op de plek van de Porselleinhoentjes hoorde ik dat ze net een Waterral daar gezien hadden. Het is leuk vogelen daar op dit moment. groetjes Dineke

Van: *Annelies Marijnjs*

Verzonden: *woensdag 18 augustus 2004 22:00:32*

Onderwerp: *Gierzwaluwen*

Hallo allemaal,

Gisteren 17 augustus had ik nog 4 Gierzwaluwen hier boven de vijver bij mijn huis, fouragerend. Nadat ik ze 10 minuten had geobserveerd verdwenen ook deze richting het zuiden.

Annelies

Van: *Aad Bijl*

Verzonden: *donderdag 26 augustus 2004 14:29:30*

Onderwerp: *Leeuwenhorst*

Dag allemaal,

Vanmiddag een ijsvogel bij de kleine vijver. Vloog onder de houten brug door.

Groeten, Aad

Van: *Ineke van Dijk*

Verzonden: *donderdag 26 augustus 2004 19:07:01*

Onderwerp: *Walvis*

Hallo allemaal,

Zojuist belde Dick Passchier mij op met de melding dat er een walvis van ca. 15 meter op het strand voor Noordwijk ligt, voor de koele Costa.

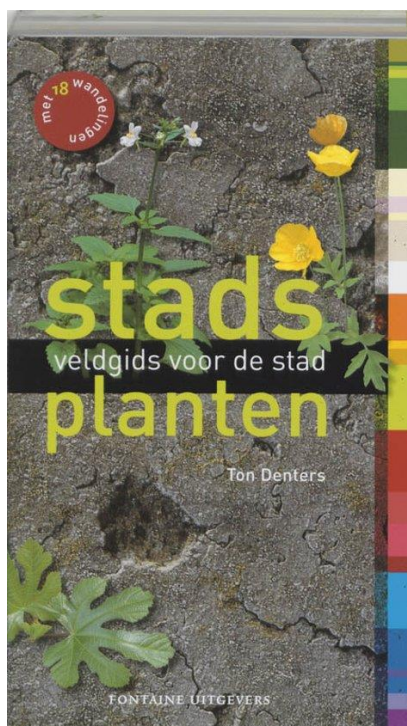
Groetjes Ineke

Nieuw in de Jan Verwey Bibliotheek

Jelle van Dijk

Ton Denters, 2004: **Stadsplanten, veldgids voor de stad**. 432 p. Fontaine Uitgevers te 's - Graveland. Prijs 20 euro.

In de vorige Strandloper stond een uitgebreid artikel over recente vondsten van bijzondere planten in de Duin- en Bollenstreek. Het zal de lezers niet zijn ontgaan dat de lengte van deze rubriek vooral wordt bepaald door vondsten in het straatmilieu. Nergens anders worden tegenwoordig zoveel nieuwe soorten gevonden! In veel gevallen gaat het om planten die vanuit tuinen verwilderen en het tussen de stoeptegels heel goed doen. Anderzijds zijn er ook soorten die niet in tuinen te vinden

zijn, maar die vanuit zuidelijke streken zich in het iets warmere stedelijke milieu vestigen. Omdat de gemiddelde jaartemperatuur langzaam, maar duidelijk toeneemt, laat de stadsflora ons al iets zien van de *flora van de toekomst!*

Het is vooral de Amsterdamse stadsbioloog Ton Denters geweest die de aandacht op de bijzonder soortenrijke stadsflora heeft gevestigd. In 1994 publiceerde hij samen met anderen het boek *Van Muurbloem tot Straatmadelief*, geheel gewijd aan de bijzondere plantengroei van onze hoofdstad. Veel van deze soorten bleken ook in andere steden voor te komen.

Zo werd Leiden grondig onderzocht door Martien de Graaf. De specifieke soortsaanpak van het stedelijke milieu bracht het Nationaal Herbarium er toe om op voorstel van Denters het zogenaamde *Urbane District* in te voeren, zoals we ook spreken van het Fluviaatiele District en het Zuid-Limburgse District.

Gelukkig heeft Ton Denters al zijn kennis nu samengebracht in dit nieuwe boek. Van heel veel soorten zijn prima foto's (van de auteur) opgenomen. Bij de minder geslaagde afbeeldingen krijgt de lezer geen steun in de bijbehorende tekst. Wel wordt verwezen naar soorten die er sterk op lijken. In die tekst is te lezen waar de plant oorspronkelijk vandaan komt en waar de soort in de stad te vinden is. Dat Ton Denters ook de *Flora van de Duin- en Bollenstreek* gelezen heeft, blijkt uit een opmerking bij de Kleine zandkool, waar hij zegt dat deze soort veel langs de kust voorkomt met name in de Bollenstreek en Noordwijk. Behalve een foto en een stukje tekst staan er op elke pagina ook twee balken met informatie. Op de ene balk is te zien wanneer de soort het stedelijk milieu binnendrong. Hierbij worden drie perioden onderscheiden: vóór 1890, tussen 1890 en 1990 en na 1990. Verrassend is hoeveel soorten zich recentelijk gevestigd hebben! De andere balk geeft

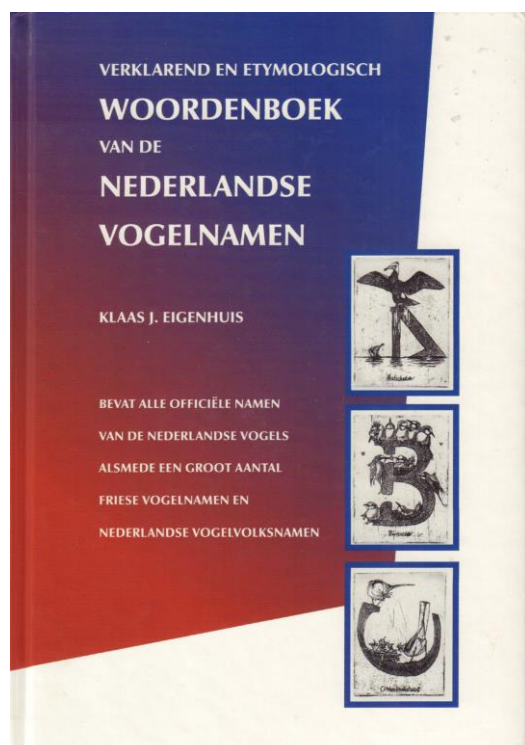
aan in welk 'terreintype' de soort het meeste voorkomt. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen: stenen stad (trottoirs, kademuren e.d.), ruige stad (bedrijventerreinen, spoorlijnen, e.d.) en groene stad (stadsparken, wegbermen e.d.). Op deze wijze wordt op zeer compacte wijze veel informatie verstrekt.

Het boek eindigt met een fraai geïllustreerd hoofdstuk over stinsenplanten en een serie beschrijvingen van stadswandelingen, kriskras door Nederland. Hierin worden veel details vermeld zoals bijvoorbeeld welke planten te vinden zijn op plasplekken bij Amsterdamse kroegen!

Dit belangrijke en bijzonder aardige boek heeft helaas één nadeel: het formaat en het bindwerk. Ruim 400 smalle pagina's van 11.5 bij 20 cm zijn in katerns op een nogal stijve rug gelijmd. Daarbij is in de 'vouw' een marge van nog geen cm aangehouden. Wil je echt weten hoe een zin begint of eindigt, dan moet je het boek pijn doen. Waarom niet voor een groter formaat gekozen? Had het boek 5 euro duurder gemaakt en nog wat sponsors gezocht, dan was een uitgave mogelijk geweest waardoor dit belangrijke boek wat prettiger te gebruiken zou zijn.

Klaas J. Eigenhuis, 2004: **Verklarend en etymologisch Woordenboek van de Nederlandse Vogelnamen**. 672 p. Uitgegeven door de Stichting Dutch Birding Association, Amsterdam. Prijs 39,95 euro.

Om meteen maar aan te sluiten op de vorige boekbespreking, dit boek ligt lekker in de hand en is prima te lezen! Dat komt niet alleen door de boeiende inhoud, maar ook door de rustige lay-out, het prettige formaat en het uitstekende bindwerk. Klaas Eigenhuis heeft in dit boek twee passies kunnen combineren: vogels (niemand anders heeft zoveel verschillende soorten in Nederland gezien!) en de herkomst van vogelnamen. In dit fenomenale boekwerk worden niet alleen de officiële Nederlandse en Friese vogelnamen verklaard, maar ook ongelooflijk veel volksnamen. Bovendien worden de vogelnamen die in vroegere standaardwerken werden gebruikt, ook behandeld. Bij de officiële namen wordt in het kort iets verteld over het broedgebied, de terreinvoorkeur en de status (broedvogel, wintergast, enz.) van de vogel in Nederland. Bij zeldzaamheden wordt zelfs de eerste waarneming in ons land genoemd. Zo kunnen we lezen dat Arnold Meijer op 4 mei 1995 de eerste Daurische Kauw zag. Deze mededelingen moeten beschouwd worden als een handreiking aan de lezers die niet zo goed op de hoogte zijn van het voorkomen van de desbetreffende vogelsoorten in ons land. Veruit de meeste aandacht gaat natuurlijk uit naar de herkomst van de namen en de volksnamen. Daarbij wordt steeds vermeld bij

welke schrijver of in welke publicatie een bepaalde naam voor het eerst gevonden werd. In veel gevallen wordt gewezen op overeenkomstige namen in andere Europese talen. Dikwijls wordt ook de Latijnse naam verklaard.

Uit het boek blijkt dat sommige namen letterlijke vertalingen zijn (nogal wat namen van roofvogels uit het Duits).

Toch zijn er ook originele Nederlandse namen die door anderen zijn overgenomen. Zo is de naam *burgemeester* afkomstig van Nederlandse (en Duitse) walvisvaarders. Zij zagen tijdens hun poolreizen dat een grote witte meeuw de baas was over de andere meeuwen en noemden het beest 'burgemeester'. De Fransen hebben dit later overgenomen in 'Goeland bourgmestre'. Ook in het Deens, Noors, Zweeds en Russisch is de naam *burgemeester* doorgedrongen.

Vermakelijk is het te lezen hoe bepaalde namen tot stand gekomen kunnen zijn. Bij een rondleiding in de duinen moet altijd uitgelegd worden dat de naam *Grasmus* niets met gras en niets met mus heeft te maken. Eigenhuis maakt plausibel dat dit inderdaad het geval kan zijn. Het is een kwestie van de verkeerde lettergrepen vormen: geen *Grasmus*, maar *Gra-smus*.

Hierbij heeft *gra* de betekenis van grauw en *smus* is te herleiden tot *smucke*, wat zoveel betekent als sluiper. De naam Grauwe Sluiper zou dus logischer zijn geweest. Een leuke naam ter onderscheiding van de iets contrastrijkere Braamsluiper.

Heel aardig is ook wat er bij het Bokje wordt verteld. Tien jaar geleden voerde Arnoud van den Berg de naam *Bok* in toen de Nederlandse bewerking van de vogelgids van Lars Jonsson verscheen. Hij wilde in één klap alle verkleinwoorden uit de Nederlandse vogelnaamgeving verwijderen. Bok is echter een oude volksnaam voor de Watersnip (vanwege het geluid dat aan een geit of bok herinnert) en een Bokje is dus gewoon een kleine watersnip.

Met dit boek is een standaardwerk op het gebied van vogelnamen verschenen. De uitgever verdient een groot compliment voor het feit dat Eigenhuis de ruimte heeft gekregen om zijn naspeuringen op dit gebied op deze uitvoerige wijze aan het papier toe te vertrouwen. Tenslotte mag niet onvermeld blijven dat het grasduinen in dit boek een aangename bezigheid is mede dankzij de tientallen fraaie schetsen van Dirk J. Moerbeek.

Nieuws van de Paddenstoelenwerkgroep

Kees Verweij

Graag wil ik hierbij nog even wijzen op het programma van de Paddenstoelenwerkgroep voor de komende drie maanden.

We gaan nog driemaal in het veld op stap en wel op 9 oktober, 13 november en 11 december a.s. De bedoeling is in het veld naar paddenstoelen te zoeken en zo mogelijk al te bepalen om welke paddenstoelen het precies gaat. Daarbij kom je soms de meest wonderlijke soorten en vormen tegen. Het blijft steeds weer een verrassing. In een aantal gevallen lukt het ter plaatse niet altijd er achter te komen wat er precies staat. Maar dit is geen probleem, want elke maandagavond na een dergelijk tocht gaan we gezamenlijk met behulp van bijvoorbeeld een microscoop alsnog proberen om te zien wat het is. Deze avonden vinden plaats in het Jan Verwey Natuurcentrum.

Mocht u dit leuk vinden en hiervoor belangstelling hebben dan kunt u contact opnemen met Edwin Maassen (tel. 071-5138236), Lutgarde Roelandt (071-3610396) of Kees Verweij (071-

3612219). Zeker in de komende maanden komt het hoogseizoen voor de paddenstoelen en valt er heel wat te beleven.

In het kort luidt het programma als volgt:

- 9 oktober: Houwaardsduin in de Noordduinen bij Noordwijk. Start vanaf de parkeerstrook aan de Duinweg ter hoogte van het huis nr. 70;
- 11 oktober: determineren in het Jan Verwey Natuurcentrum;
- 13 november: Landgoed Leeuwenhorst. Start vanaf het parkeerterrein aan de rechterkant van de weg, komend vanuit Noordwijk;
- 15 november: determineren in het Jan Verwey Natuurcentrum;
- 11 december: Houwaardsduin; start zie 9 oktober!;
- 13 december: determineren in het Jan Verwey Natuurcentrum.

Zoals u ziet zijn de wandelingen steeds op de tweede zaterdag in de maand en beginnen 's morgens om 10.00 uur. De determinatieavonden beginnen om 20.00 uur